

BORG proti Maltě (č. 37537/13)

Rozsudek z 12. ledna 2016

Vnitrostátní právo neumožňující poskytnutí právního zastoupení v přípravném řízení. Do roku 2010 maltské právo neumožňovalo poskytnout právní zastoupení během přípravného řízení a výsledku podezřelých, kteří však byli informováni o svém právu nevyprávět a o tom, že cokoli řeknou, může být použito proti nim. Soudy pak skutečnost, že obžalovaný odmítl vypovídat, nepovažovaly za přitěžující okolnost.

V roce 2003 byl stěžovatel zadržen pro podezření z obchodování s drogami. Během svého výsledku v nepřítomnosti právního zástupce a poté, co byl zpraven o svém právu mlčet, stěžovatel podal výpověď, kterou však odmítl podepsat. Během následného trestního řízení byla jeho výpověď použita jako důkaz proti němu. V roce 2008 byl shledán vinným a odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 21 let. V roce 2013 Ústavní soud odmítl stěžovatelovu ústavní stížnost. Mezitím stěžovatel podal ústavní žádost o nápravu, v níž namítal, že v rozporu s ustanovením článku 6 odst. 1 a 3 Úmluvy jeho právo na spravedlivé řízení bylo porušeno, když v přípravném řízení nebyl právně zastoupen, v rozporu s judikátem ESLP ve věci *Salduz proti Turecku* (č. 36391/02, 27. listopadu 2008), a že byl obětí protichůdných rozsudků Ústavního soudu týkajících se tohoto judikátu. Jeho žádost byla Ústavním soudem odmítnuta.

Před ESLP stěžovatel namítal, že došlo k porušení jeho práv zaručených článkem 6 odst. 1 a 3 (c) Úmluvy.

ESLP připomněl, že ve svých judikátech konstatoval porušení těchto ustanovení vyplývajících ze skutečnosti, že vnitrostátní právo neumožňovalo právní zastoupení během policejní vazby. V projednávaném případě byl stěžovatel zpraven o svém právu nevyprávět. Mezi účastníky řízení nebylo rozporováno, že vnitrostátní právo nezaručovalo poskytnutí právního zastoupení během přípravného řízení, což podle názoru ESLP nebylo v souladu s požadavky článku 6, zejména s tím, že právo na právní asistenci během počátečního stádia výsledku na policii lze omezit, pouze pokud pro to jsou závažné důvody. Za těchto okolností ESLP konstatoval porušení článku 6 Úmluvy.

Pokud šlo rozdílnou judikaturu Ústavního soudu týkající se rozsudku ve věci *Salduz*, ta nespočívala v rozdílných skutkových skutečnostech posuzovaných vnitrostátními soudy, nýbrž v aplikaci zákona založené na rozsudku ESLP. V této souvislosti ESLP poznamenal, že ačkoli Ústavní soud původně rozsudek vydaný ve věci *Salduz* aplikoval striktně, od roku 2012 omezil svou interpretaci tohoto rozsudku tak, že některé osoby, které byly dotčeny systematickou nemožností být právně zastoupeny v přípravném řízení a které během jejich výsledku nedosáhly rozsudku, který by napravil jejich situaci. Tento výklad přetrvává. Stěžovatelův případ se podle názoru ESLP netýkal rozdílných interpretačních způsobů, kterými Ústavní soud mohl způsobit situaci právní nejistoty. Naopak, šlo o přehodnocení právní praxe, která patří do diskreční pravomoci vnitrostátních soudů, zejména v těch státech, které mají systém psaného práva a jejichž soudy nejsou vázány precedenčním principem. V tomto ohledu tak k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy nedošlo.